

Kommissionens arbetsprogram 2022

2021/22:FPM17

Statsrådsberedningen

2021-11-22

Dokumentbeteckning

COM (2021) 645

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH
SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Kommissionens
arbetsprogram 2022 Göra Europa starkare tillsammans

Sammanfattning

Kommissionens arbetsprogram 2022 går under titeln *Göra Europa starkare tillsammans*. I arbetsprogrammet för 2022 presenteras 42 nya initiativ, 76 prioriterade pågående förslag, 6 förslag som dras tillbaka och 26 förslag som ingår i s.k. REFIT-åtgärder. Programmet är det tredje som presenterats av den sittande kommissionen och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens andra tal om tillståndet i unionen och hennes sex politiska riktlinjer.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2022 då det ligger i linje med inriktningen från den strategiska agendan och regeringens prioriteringar inför lagstiftningsperioden 2019–2024. Flera av förslagen kan komma att behandlas under det kommande svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd under första halvåret 2023. Regeringen ser positivt på den fortsatta stora satsning som kommissionen gör på miljö- och klimatområdet inom ramen för den europeiska gröna given. Regeringen hade velat se fler åtgärder för att stärka en väl fungerande inre marknad, inte minst på tjänsteområdet. Att kommissionen lyfter upp vikten av genomförande och efterlevnad av EU-lagstiftningen ser regeringen som positivt.

Det är grundläggande att rättsstatens principer och unionens värden respekteras inom EU. Regeringen stödjer aktivt kommissionens arbete som fördragets väktare på området. Ett sätt att försvara vår demokrati är att stå upp för medias frihet. Regeringen avser att följa framtagandet av initiativet

Beträffande det förutskickade förslaget om halvledare är det positivt att kommissionen försöker identifiera sätt att mildra situationen och minska risken för framtida brister. Det är även positivt att kommissionen fortsätter arbetet med att stärka upp EU:s samarbete om cybersäkerhetsfrågor. Regeringen deltar aktivt i det fortsatta arbetet med att konkretisera den internationella överenskommelse som nu föreligger. Det är tydligt att EU har en viktig roll att spela i hälsofrågor samtidigt som medlemsstaterna själva har det yttersta ansvaret. Mot den bakgrunden kan regeringen välkomna kommissionens avsikt att stärka EU:s gemensamma beredskap och krishanteringsförmåga genom en europeisk hälsounion. För regeringen är det viktigt att bevara den nationella kompetensen inom försvarspolitik och att samarbetet präglas av mellanstatlighet. Säkerhet och försvar vinner på samarbete också med partners och regeringen kan välkomna en ny gemensam EU-Nato-deklaration.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens årliga arbetsprogram anger de politiska prioriteringar och planerade åtgärder som planeras inför det kommande året. Kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2022 den 19 oktober 2021.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens arbetsprogram 2022 går under titeln *Göra Europa starkare tillsammans*. Det innehåller målen för kommissionens arbete under det kommande året, och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens andra tal om tillståndet i unionen och hennes sex politiska riktlinjer¹. Arbetsprogrammet är indelat efter dessa sex punkter. Kommissionens arbetsprogram för år 2022 anger kommande steg i arbetet för ett grönare, mer rättvist, digitalt och motståndskraftigt Europa post-covid-19. Arbetsprogrammet för år 2022 speglar även lärdomarna från krisen orsakad av pandemin.

¹ En ambitiösare union – Min agenda för Europa
[political-guidelines-next-commission_sv.pdf](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/political-guidelines-next-commission_sv.pdf) (europa.eu)

1.2.2.1 En europeisk grön giv

Inom den europeiska gröna given kommer kommissionen bland annat att lägga fram ett regelverk för certifiering av kolupptag. Även en lagstiftningsram för en harmoniserad mätning av utsläpp inom transport- och logistiksektorn kommer att läggas fram för att nå målet om utsläppsfri mobilitet. Kommissionen kommer också att se över EU-regler om florerade växthusgaser samt standarder för koldioxidutsläpp för tunga fordon. Gröna obligationer kommer att spela en allt viktigare roll i utfasningen av fossila bränslen inom ramen för Investeringsplanen för ett hållbart Europa.

Kommissionen kommer att följa upp EU:s handlingsplan för nollförorening för att förbättra luft-, och vattenkvaliteten. Vidare kommer förslag om åtgärder för att minska utsläppen av mikroplaster i naturen samt ett policyramverk för biologiskt nedbrytbara plaster. Kommissionen avser också att se över regleringen för CLP-förordningen.

Inom ramen för EU:s initiativ för hållbara produkter ska konsumenters rätt att reparera produkter istället för att ersätta dem stärkas och på så vis främja övergången till en cirkulär ekonomi. Kommissionen kommer vidare att se över reglerna för en hållbar användning av bekämpningsmedel och öka tillämpningen av hållbara jordbruksmetoder inom ramen för strategin om biologisk mångfald och strategin från jord till bord.

1.2.2.2 Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern

Kommissionen kommer att fortsätta att arbeta för att genomföra EU:s digitala omställning fram till 2030. I arbetsprogrammet för år 2022 anges att kommissionen har gjort en ny översyn av konkurrenspolitiken och kommer att lägga fram ett krisinstrument för den inre marknaden. För att möta bristen på halvledarchip och för att garantera EU:s teknologiska suveränitet lanserar kommissionen en europeisk rättsakt om halvledarchipp.

Vidare föreslår kommissionen en cybersäkerhetsakt för att etablera en gemensam standard för cybersäkerhetscertifiering, samt byggandet av ett rymdbaserat globalt kommunikationssystem för att förbättra bredbandsuppkopplingen och säkerställa en säker och oberoende

kommunikation för medlemsstaterna. Inom försvarsområdet avser kommissionen lägga fram ett initiativ för att kartlägga viktiga teknologiområden som är kritiska för EU:s försvarsförmåga och motståndskraft. För att möta EU:s klimatmål till 2030 kommer kommissionen att föreslå en plan för att accelerera den digitala omställningen av energisektorn.

Som en del av EU:s digitala kompass kommer kommissionen att föreslå åtgärder för att öka den digitala kompetensen inom skolan och högre utbildning. Kommissionen kommer även att föreslå ett initiativ för multimodala digitala mobilitetslösningar för att bland annat utveckla biljettlösningar inom järnvägssektorn.

1.2.2.3 En ekonomi för människor

Kommissionen konstaterar att det är dags att fundera på hur covid-19-pandemin har påverkat ekonomin och kommer återuppta översynen av den ekonomiska styrningen i EU. Kommissionen avser lägga fram riktlinjer för finanspolitiken i början av 2022 och dess ambition är att nå samsyn kring vägen framåt för det ekonomisk-politiska ramverket inför 2023.

För att säkerställa tillgången till arbete, rättvisa arbetsvillkor och social trygghet kommer kommissionen att följa upp genomförandet av handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Vidare kommer kommissionen att lägga fram ett förslag för att skydda arbetare från risken att exponeras för asbest på arbetsplatsen samt en icke rättsligt bindande rekommendation om minimiinkomster.

Kommissionen anger att finanssektorn är central i den ekonomiska återhämtningen och kommer lägga fram förslag för att öka användningen av direktbetalningar. Vidare avser kommissionen att föreslå initiativ för en harmonisering av insolvensrätten för att bland annat underlätta gränsöverskridande investeringar samt lägga fram ett förslag om hur små och medelstora företags tillgång till kapital kan förbättras.

I arbetsprogrammet för 2022 föreslår kommissionen att genomföra OECD:s globala överenskommelse om reformeringen av det internationella regelverket för bolagsskattning. Dessutom lägger kommissionen även fram ett förslag om att förnya det strategiska partnerskapet med de yttersta landområdena.

För att stärka en europeisk öppen strategisk autonomi planerar kommissionen att lägga fram en reviderad blockeringsförordning vars syfte är att motverka extraterritoriell tillämpning av sanktioner mot EU-aktörer från tredjeländer.

Som ett led i den globala energiomställningen avser kommissionen att lägga fram en ny strategi för internationellt energiengagemang som ska främja energieffektiviseringsåtgärder, säkra och hållbara teknologier och utbyggnaden av ren energi. För att uppnå de globala målen kommer kommissionen i ett gemensamt meddelande att utarbeta en handlingsplan för en bättre internationell förvaltning av världshaven. Som ett led i arbetet med att stärka samarbetet med allierade kommer en ny EU-NATO deklaration tas fram. Dessutom kommer kommissionen i ett gemensamt meddelande anta EU:s strategiska partnerskap med Gulfen.

1.2.2.5 Främjande av vår europeiska livsstil

Som ett led i en ny europeisk vård- och omsorgsstrategi kommer kommissionen att lägga fram ett förslag om hållbar långvarig vård och omsorg. Inom ramen för denna strategi kommer kommissionen också att presentera reviderade Barcelonamål, som rör tillgång till barnomsorg. Kommissionen kommer även att se över läkemedelslagstiftningen för att säkerställa tillgången till säkra och effektiva läkemedel till rimliga priser, samt revidera lagstiftningen för barn- och särskilda läkemedel. Vidare kommer en uppdaterad rekommendation om cancer-screening läggas fram.

Inom säkerhetsområdet kommer kommissionen att fortsätta att bygga ett starkt europeiskt säkerhetssystem, bland annat genom att lägga fram ett förslag för säkert utbyte av säkerhetsrelaterad information mellan EU och tredjeländer. Dessutom ämnar kommissionen uppdatera reglerna för förstahandsinformation om passagerare.

Kommissionen kommer lägga fram ett utbildningspaket där målet bland annat är att bibehålla den globala statusen för europeiska universitet samt främja deras samarbete. Ett förslag om fördjupat transnationellt samarbete inom högre utbildning läggs även fram.

1.2.2.5 En ny satsning på demokrati i Europa

Kommissionen kommer att föreslå en europeisk mediefrihetsakt för att fortsätta arbetet med att förbättra transparens, ansvarsutkrävande och oberoende. Vidare kommer kommissionen att fortsätta värna om rättsstatsprincipen och vidta åtgärder för att upprätthålla EU-rättens företräde över nationell rätt. För att förbättra samarbetet mot gränsöverskridande brottslighet anger kommissionen att den kommer att presentera ett initiativ om ett rättsligt ramverk för effektivt överförande av straffrättsliga förfaranden mellan medlemsstater.

Kommissionen kommer att fortsätta sitt arbete med att bygga en jämlik union och föreslår att stärka jämlikhetsorgans roll och självständighet. Dessutom avser kommissionen att föreslå åtgärder för att förbättra erkännandet av föräldraskap mellan medlemsstater.

1.2.3 Bättre lagstiftning, genomförande och tillämpning av EU-rätten

1.2.3.1 Bättre lagstiftning

Kommissionen anger att den kommer att tillämpa ”en-in-en-ut”-principen vid genomförandet av arbetsprogrammet för år 2022. Principen ämnar bland annat förenkla regleringar och minska bördan av dessa och kommer att komplettera REFIT-programmet. Vidare skriver kommissionen att dess gröna och digitala ambitioner tillsammans med de globala målen kommer att ha en mer framträdande roll vid utvärdering, konsekvensbedömning och konsultationer. Hänsyn till territoriella kontexter kommer att tas och ungas perspektiv kommer att stärkas.

1.2.3.2 Genomförande och tillämpning av EU-rätten

I arbetsprogrammet för 2022 skriver kommissionen att den ämnar fortsätta arbetet med att stötta medlemsstater för att säkerställa en effektiv och fullskalig implementering av nya och existerande EU-regler. Detta är en förutsättning för att möta de uppsatta politiska målen. Kommissionen skriver även att den inte kommer att tveka inför att upprätthålla EU-rätten genom överträdelseförfaranden om det krävs för att försvara de grundläggande rättigheter och värderingar som unionen bygger på.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF). Kommissionen har inte presenterat någon jämförbarhetsanalys i meddelandet.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2022 då det ligger i linje med inriktningen från den strategiska agendan och regeringens prioriteringar inför lagstiftningsperioden 2019–2024. Flera av förslagen kan komma att behandlas under det kommande svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd under första halvåret 2023.

EU ska vara ledande i klimatomställningen, i arbetet för en giftfri cirkulär ekonomi samt i arbetet för biologisk mångfald. Regeringen ser positivt på den fortsatta stora satsning som kommissionen gör på miljö- och klimatområdet inom ramen för den europeiska gröna given. Liksom kommissionen bedömer regeringen att omställningen till ett klimatneutralt och hållbart Europa måste påskyndas, omfatta alla sektorer samt genomföras på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Regeringen anser att EU:s beroende av fossila bränslen behöver minska och omställningen till fossilfria energislag påskyndas för att vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Vad gäller i synnerhet skogsfrågorna bevakar regeringen att ansvarsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna respekteras.

Precis som förra året berörs arbetsprogrammet av covid-19-pandemin och EU:s återhämtning. EU:s konkurrenskraft och öppenhet mot omvärlden är förutsättningar för Sveriges jobb och tillväxt. Regeringen hade därför velat se fler åtgärder för att stärka en väl fungerande inre marknad, inte minst på tjänsteområdet. Under nästa år väntas en krismekanism som enligt regeringen bör ha en generell ansats för att vara användbar för framtida olika typer av kriser och underlätta för den fria rörligheten för såväl varor som tjänster. Att kommissionen lyfter upp vikten av genomförande och efterlevnad av EU-lagstiftningen ser regeringen som positivt.

Det är grundläggande att rättsstatens principer och unionens värden respekteras inom EU. Regeringen stödjer aktivt kommissionens arbete som fördragets väktare på området. Ett sätt att försvara vår demokrati är att stå upp för medias frihet. Regeringen avser att följa framtagandet av initiativet kring mediefrihet nära. Ett efterfrågat förslag om överföring av lagföring kommer även läggas fram, vilket regeringen ser mycket positivt på.

Kommissionen fortsätter sin satsning för att underlätta och påskynda den digitala omställningen. Beträffande det förutskickade förslaget om halvledare ser regeringen allvarligt på de brister och störningar i värdekedjorna om halvledare, liksom utbudsunderskott, som förekommer och som drabbat inte minst den svenska industrin. Det är därför positivt att kommissionen försöker identifiera sätt att mildra situationen och minska risken för framtida brister. Utgångspunkten för detta arbete bör vara att driva på för marknadsdrivna lösningar och satsningar på innovation. Den digitala omställningen medför nya säkerhetsrisker, inte minst för industrin, och det är positivt att kommissionen fortsätter arbetet med att stärka upp EU:s samarbete om cybersäkerhetsfrågor.

Regeringen välkomnar den internationella skatteöverenskommelse som ingicks av 136 jurisdiktioner den 8 oktober. Det finns goda argument för att införa en global minimiskatt. Sverige har hela tiden drivit att detta handlar om globala utmaningar som bör lösas på global nivå. Även ur detta perspektiv är det bra att en överenskommelse har kunnat nås. Regeringen deltar aktivt i det fortsatta arbetet med att konkretisera den överenskommelse som nu föreligger.

Det är tydligt att EU har en viktig roll att spela i hälsofrågor samtidigt som medlemsstaterna själva har det yttersta ansvaret. Mot den bakgrunden kan regeringen välkomna kommissionens avsikt att stärka EU:s gemensamma beredskap och krishanteringsförmåga genom en europeisk hälsounion. Kommissionen avser också att lyfta fram unga genom att göra år 2022 till Ett Europaår för ungdomar 2022. Här stödjer regeringen generellt initiativ som leder till att unga hittar vägar in till arbetsmarknaden och till ungas delaktighet.

Regeringen verkar för en regelbaserad världsordning med globalt och multilateralt samarbete. För regeringen är det viktigt att bevara den nationella kompetensen inom försvarspolitiken och att samarbetet präglas av mellanstatlighet. Säkerhet och försvar vinner på samarbete också med partners och regeringen kan välkomna en ny gemensam EU-Nato-deklaration. Det transatlantiska samarbetet förblir viktigt också för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete, i tillägg till många andra transatlantiska samarbetsområden. Regeringen ser även att det är angeläget att komma vidare i arbetet med migrations – och asylpakten.

Kommissionen behöver genomföra arbetsprogrammet genom välgrundade konsekvensanalyser och att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra arbetet.

Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter när förslagen väl lagts. Regeringen kommer därför att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens arbetsprogram har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då förslaget endast utgör ett övergripande meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då förslaget endast utgör ett övergripande meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att inleda samtal med Europaparlamentet och rådet för att upprätta en gemensam förteckning över gemensamma prioriteringar som parlamentet och rådet är eniga om att vidta åtgärder för. Kommissionen nämner också i årets arbetsprogram att ett led i att realisera programmet är att börja diskutera Framtidskonferensen.

4.2 Fackuttryck/termer

REFIT- Kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den. Den är tänkt att bidra till ett tydligt, stabilt och förutsägbart regelverk som stödjer tillväxt och nya jobb.